

Våsvargen

DEC 2000 *NÅS HEMBYGDSFÖRENING* PRIS 30 KR.

VINTER I VINBERGET

Foto Bojvo Larssons arkiv

ANDRA SIDANS VARGTJUT

Kommer från Åke

Vi väntade besök i slutet av sommaren - men de kom inte - tjänstemännen från landsarkivet i Uppsala, som skulle hämta kyrkoarkivalier från Näs. Det känns tillsvidare skönt, att överheten tar hänsyn till en nästintill totalt enig folkopinion på gräsrotsnivå. Kan det vara så, att man på hög nivå funderar på vad begreppet demokrati innebär för oss ?

Men vi önskar fortfarande att viktiga delar av arkivalierna mikrofilmats av landsarkivet och blir lätt tillgängliga för intresserade.

Hembygdsföreningen har av Kästepers Berta fått en orgel, ett exempel på skickligt, vackert hantverk av Ösbjörns Olle på Sveden. Av utrymmesskäl - den är nära 2 meter hög - kommer den förmodligen att placeras i bygdegården. Vidare har föreningen av Nils Hamberg fått en lada, kanske från 1600-talet, som kommer att återuppföras på hembygdsföreningens tomt i Malmsta. Israels Bertils barn har skänkt en moraklocka från slutet av 1800-talet samt en kista med gamla böcker.

1 december i år startade Mia Gröndals utställning på Nordiska Museet med konsul Hol Lars -Lewis - Larssons fotografier från utvandrarnas Jerusalem.

Utvandrarna vandrade nog inte ut. De åkte efter häst till Vansbro och fortsatte med tåg och båt bort till det heliga landet. Nu i dag vill man gärna locka folk att vandra: utefter det man nu kallar pilgrimsleder - man vet ju knappast var de gick, men ändå - utefter kyrkstigar som vi även kan återfinna på äldre kartor, utefter en nybanad led med raststugor runt sjön Närsen.

Det är glädjande att i år för första gången sedan 1949 det i Överborg fötts två barn. Dessutom ser vi barn bland inflyttade familjer. Nås blir nog inte helt avbefolkat !

Nu har en skicklig dirigent och ett par framstående musiker valt att bosätta sig i Nås. Ja musiken, sången engagerar både utövare och lyssnare, både unga och gamla. Detta ger hopp om framtiden.

... några väntade invandrare..

I pressläggningsögonblicket nås "vargens" öra av ett meddelande att hembygdsföreningens ordförande Nils Erik Jons nu avgår efter sina många års mycket osjälviska och förtjänstfulla arbete. Vi hoppas ändå i fortsättningen få se honom som Lisskvarngårdens egen hustomte.

*M*ed min mormor Svess Anna i Vinberget.

Mormor, världsberömd i hela Nås som Svess Anna. Enligt gamla gästböcker var min första vistelse i Vinberget 1948 alltså mitt första levnadsår. Efter det tillbringade jag de kommande tio tolv åren i "bua" med mormor och morfar. Mormor tillbringade 64 somrar i Vinberget varav 39 i Linkpers stuga. I mitten på 50-talet hade mormor en gumse som vi döpte till Mälle. Naturligtvis lärde vi honom Sten och jag, att stängas på kommando. Vi satte upp högerhanden och ropade "hej Mälle", varvid han nickade tre gånger och sprang på den som rörde sig. I Vinberget hade man ofta söndagsgudstjänster som dåvarande prosten Heimgård ledde. Efter en sådan gudstjänst när prosten var på väg utför berget och Mälle gick och betade kunde man bara inte låta bli. Jag satte upp handen och ropade "hej Mälle". Den första han såg var Heimgård på väg ner. Mälle nickade tre gånger och sen bar det iväg i full fart. Träffen tog i knäveckan. Heimgård slog en kullerbytta och rullade utför backen. Vi trodde han slog sig fördärvad, men som tur var gick det bra. Mindre bra gick det för Mälle efter denna händelse. Mormor tyckte att han blivit lite väl vild, så han omvandlades till rökt fårboag istället. Bo Olsson Dala Järna.

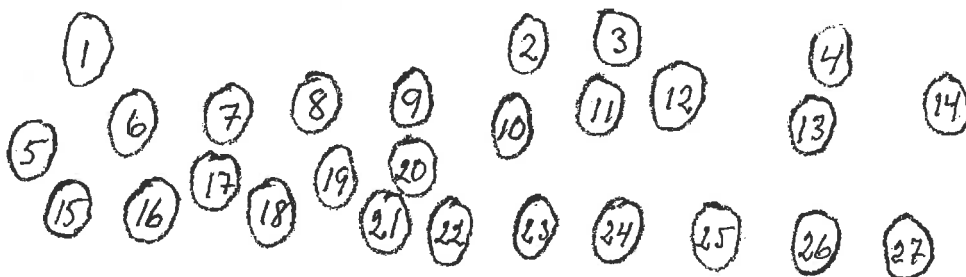
Mormor i Vinberget

Detta skolkort är från skolan i Närsjö och året är nog 1904. De tre pojkar längst ner till höger är födda 1897. Jag tycker dom ser ut som nybörjare och är alltså 7 år eller fyller under året. Därför tror jag att kortet är taget vid höstterminens början 1904. Kortet är så gammalt så jag kan bara identifiera några stycken.

Nr 1 Läraren Jons Per Halvarsson, 4. Olov Netzell (Spel Olov) f.1905, 5 Edla Persson Jons Pers dotter f. 1897. 6 Lisa Netzell (Spel-Lisa) Olovs syster f.1894. 9. Brita Persson Jons P:s. Dotter f 1894, 10 Erik Johansson (Gullabergs) f 1895. 13 Måns Lars Eriksson f 1895. 14 Spel Erik Netzell f 1895. 17 Jubb Anna Olsson f 1897. 21 Ersbjörs Anna Larsson (Frid) f 1896. 25 Måns Erik Eriksson bror till Lars. f 1897. 26 Fäktarns Lars Eriksson f 1897 27 Ersbjörs Lars Larsson, som var min far. F 1897.

Gummas Ingmar

"ANTIQVITTER AFFÄR" I SKANSBACKEN.

Från Grund Bengt Andersson i Falun.

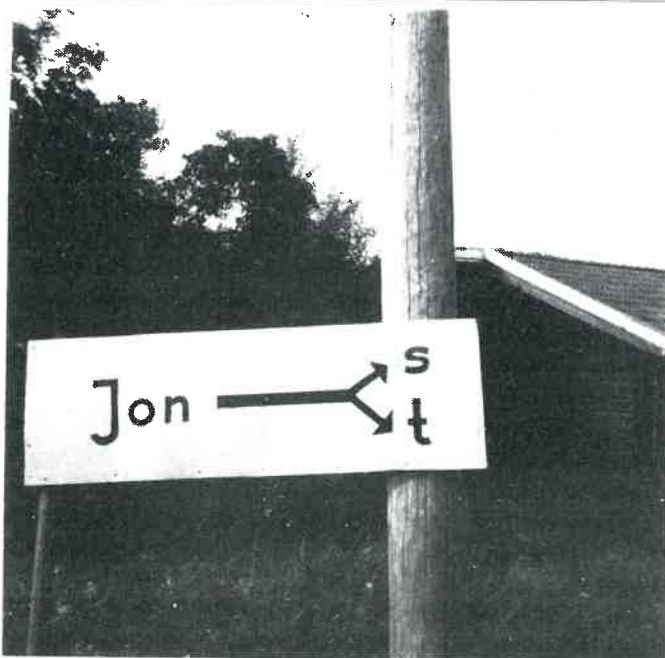
Skräddar Anders i Skansbacken (alias "grosshandlare S.A. Persson") bodde i en liten stuga, vinkelbyggd, vill jag minnas, utmed vägen till Lindesnäs, strax bortom Mor Pelles backe.

"Här säljes gamla Möbler, Antiquitter m m." stod det på en liten lapp på gaveln mot vägen. Därinne hade han lagret, som han nog aldrig fick sälja något av. I varje fall hade han enligt egen utsago inte sett golvet där på 40 år. Vid snösmältningen stod vattnet i vägdiket en bit upp på väggen. "Antiquitterna" blev nog allt mindre antika, bara desto äldre.

Skräddar Anders var inte känd för någon överdriven renlighet. Emellanåt brukade han tas in på någon inrättning (sjukstugan?), för avlusning och allmän uppsnygning.

En dag i min gröna ungdom kom han in i köket till oss, med en stor oinslagen ost under armen. Jag satt på en pall vid kammardörren mitt emot men kunde ändå känna lukten, inte från osten utan från Anders borta vid köksdörren. Han ville sälja osten. Mamma ville varken köpa eller vara oartig, så hon sade på sitt tämligen oförfalskade tunamål: "Nja, vi äta föll just int nå ost hännä" "Jassô", svarade Anders, "ät int i ust? Ö je sôm ät ust tä bå sugel ö brö." Det blev ingen affär, och Skräddar Anders tog suglet - ust'n - under armen och fortsatte sin försäljningsturnè, förmodligen med lika negativt resultat.

(Mor Pelles backe är backen från "Slabbens" till f.d. "Svess" och affären stod där A-B Runngård-Karlsson nu bor. Red. anm.)

Rolig skylt i Mellanborg som visar vägen hem till Nils-Erik resp. "Pejen"

Foto: Rålg-Päär.

**ANLITA OSS OCH DIN
SÖMN BLIR PROBLEMFRI!**

*Redovisningstjänst
i Dala-Järna H&B*

TELEFON 0281-205 45

*.....Slåss inte om
NÅSVARGEN!!!!
KÖP TVÅ !!*

**Närsen var ju också på 1930-talet
ett givet turistmål.**

En dag stannade en bil uppe vid "utsikten". En av damerna som steg ur, såg ut över sjön Närsen med sina tusen öar, och undrade: "står det alltid så här mycket vatten i skogen...?"

En äldre bybo, som hade problem med hörseln, blev en gång tillfrågad av en stockholmsturist, "Har ni mycke sommargester här? Varpå bybon utbrast; "Nej usch de har vi sluta mä di var så ovettiga". Han trodde det var sommargetter det var fråga om.

Insänt av Carl Bergsten Närsen och Vansbro.

NÅGRA BARNDOMSMINNEN FRÅN SJÖANNA I SANDVIKEN

Först nu när jag är gammal, förstår jag vilken trygg uppväxt jag har haft. Alla var snälla, ord som incest och våldtäkt hade man aldrig hört talas om.

Under tonåren rasade andra världskriget runt Sveriges gränser och i radion berättades om tyskarnas härjningar, men i mitt ungdomliga oförstånd glömdes det bort, när det spelades upp till dans på Orrbacken.

Ransoneringen var inte heller ett så stort problem, för vi hade alltid någon kalv, gris eller får att slakta.

Det svåraste var nog kafferansoneringen, men min mamma brände kli i en långpanna för att dryga ut bönorna. Vi hade många kaffegäster ibland, eftersom vi hade en avelstjur, och många som kom hade lång väg att gå, så de bjöds på kaffe, något som var välkommet vare sig det var stekhet eller en kall vinterdag. Tjuren fick en kaka bröd för kärleksstunden och mamma fick två kronor, för det var ju hon som ledde ut "älskaren".

Hon berättade, att hon en gång hade en ny rockklänning, när hon skulle leda ut tjuren. Han kände inte igen henne utan började gräva med framklövarna och bröla ilsket, men hon gick in till honom i alla fall. Då tryckte han mulen i hennes armveck, snusade en stund och kände igen henne och allt var frid och fröjd.

Vi hade även en avelssugga, lång som en kökssoffa, allt för att dryga ut hushållskassan. Jag minns en gång då hon fått fler kultingar än hon hade spenar till. En granne fick då ta hem den överblivna, och den fick en bädd i en margarinklåda (de var av trä på den tiden) som placerades vid spisen. Jag gick dit varje dag och fick sitta med den i knät, där den snarkade och sov. När den sen skulle slaktas till jul var det stor sorg i familjen.

En annan gång var det en svår förlossning. Mina föräldrar måste ju alltid vara med och plocka undan griskultingarna varefter de kom ut och det fungerade för det mesta normalt, men den här gången hade "mamman" ont och var irriterad, så när de lade dit ungen så bet hon ihjäl den. Detta hände med tre stycken, men då sa min mamma att vi måste "hälla" dit alla på en gång, annars skulle hon bita ihjäl allihop. De gjorde så, och då bet hon ihjäl en, men sedan var det precis som hon skämdes, så hon lade sig ned och började att locka på dem, så allt slutade lyckligt. Priset för en griskulting då, tror jag var 20 kronor.

Allt detta var så jordnära, så man kände aldrig någon ängslan för någonting. Tryggheten fanns där, alltid. Men tänk så mycket arbete det var på en bondgård, samma sysslor vardag som söndag.

Måste i detta sammanhang berätta om Bång Karis filosofi. Det var när prästen Heimgård kom till Nås, och mötte Bång Kari på Storbygatan. Hon var ju naturligtvis nyfiken på nya prästen, så hon stannade och när de pratat en stund sade Heimgård; "Ja få se nu, hur det här går". Då svarade Bång Kari med ett som jag tycker riktigt visdomsord; "Ja, går det så går det, och går det inte, så går det ändå" Detta uttryck tycker jag passar i många sammanhang!

SKANSBACKENS PENSIONAT

TEL. 0281-30055 FAX 070-0281-30700

...när
"experterna"
sagt sitt, då
är det dags
att ringa....

Mikael Tel. 0281-30008

Måg/Skol Olof Olsson (Skol-Olle) 1881-1962.

Vid giftermålet med Skol Britta Eriksson, erhöll Måg Olof Olsson tilltalsnamnet "Skol". Måg Olle hade fiol, och vid midsomrarna, men också någon lördagskväll, var det dans vid Kristoffers fäbod på Nås Olsberget. Då kom ungdomar från omkringliggande fäbodas, men också från Haga i Nås kom flickor och pojkar för att dansa och ha roligt. Men för Måg Olle var det inte bara fiolspel, han var ingen drömmare. Han kom tidigt in i förvärvsarbetet med skogshuggning åt Bergslaget (Stora Enso). På somrarna var det kolvedshuggning s.k. kliphuggning, och på vintern var det massaveds och timmerhuggning, men också kolning. Men det var inte bara åt Bergslaget som Måg Olle arbetade. Vintern 1904 och vårvintern 1905 var det strejk, på skogshuggningen på förvaltningarna i Nås och Grangärde. Bergslaget ville reducera priset på huggen bit massaved med två öre och huggarna ville ha en höjning med ett öre huggen massabit. Bolaget gick inte med på huggarnas krav och huggningen inställdes. Måg Olle och två pojkar från Haga i Nås sökte sig till Värmland och blev bjudna huggning åt Billeruds AB. I mitten av september månad 1904, gick dom över Nås finnmark till Släsjötorp i Rämnen. Sent på kvällen var dom framme vid Laxtjärn. Trötta efter den långa vandringen över obanade skogsmarker, går dom fram till gården som låg intill Laxtjärn. Kommen in på gården får dom se en äldre man som lassar hö i en höskrinna, de går fram till honom och frågar om det finns någonstans för dom att ligga under natten. Mannen ser på dem och säger: "det tror jag nog ska kunna ordnas". Så ber han nåspojarna följa med in i stugan, och kommen in i det stora köket säger han till sin hustru: "di här pöjka vill ligg här i natt, å dä går väl för sej, för döm kan ligg i bagerstöga, där är varmt då i ha baka där i dag". Husfolket skulle nu äta kvällsvard, och Måg Olle och hans kamrater blev bjudna att få äta med. Husbonden ser på pojkarna och så frågar han, "vart är ni på väg, och varifrå kôm ni?" Måg Olle svarade att de var från Haga i Nås och var nu på väg till Släsjötorp där dom skulle hugga åt Billerud. Nu talar bonden om att han heter Jöns Håkansson, och att han var född och uppvuxen på Släsjötorp, men att han kommit som dräng hit till gården. Han var gift med dottern i gården, och vid svärföräldrarnas död hade han blivit husbonde här. Han talade också om att det var han som skulle köra ut virket som dom skulle hugga. Så är det morgon till en ny dag. Då klockan är fem kommer bonden in till pojkarna och bjuder dom på frukost innan dom skall ge sig ut på vandringen till förläggningen i Släsjötorp. När frukosten var avslutad säger bonden: "öm i vill sô kan i lägg era kuntar och verktyg på lasset ô åk mä, vi ska ju på samm ställe". Så skall det bära iväg, natten har varit kall, minus 32 grader. Bonden har spämt för hästen. Det raslar i kättingar, skrapande av skaklarna och knarrande av selen. Vägen gick över långa myrmarker, fina ljusa tallåsar och mörka djupa granmorar. Kölden kändes

bitande. Framme vi Oforsen satt en stor tjädertupp i en fura och sträckte på halsen, lade ut vingarna och lyfte i en dundrande flykt. Skymningen kom så sakta och träden började frostbeklädas, men nu var de snart framme. De ser redan förläggningen, en stor timmerkoja, med plats för sexton man. På en bräda ovan dörren står med stora bokstäver HOTELL KOLBULLEN. Detta skulle alltså vara deras kvarter för några månader framåt.

Utdrag ur Måg Olles kontrabok som han hade med affären i Släsjötorp.

1 kg falukorv	0.90	2 kg vetemjöl	0.60
2 st limpor	0.70	1 kg risgryn	0.25
2 kg fläsk	2.40	1 pkt tändstickor	0.10
0.5 kg kaffe	0.63	1 pkt snus	0.20
2 kg spisbröd	0.70		
1 st blåblus	1.50	S:a kronor	7.48

Insänt av Gulli Nilsson Hulån.

Lilla Maria har varit ute och åkt bil med sin farsa, och när hon kommer hem har hon massor att berätta;-Mamma, mamma! Vet du vi mötte två förbaskade dårar och såg tre banditer! Och så körde farsan om två idioter och vi såg jättemånga träskallar!!!

Året var 1933, på den tiden behövdes inte särskilda kläder för att spela bandy!

Bengt och Torsten Dockberg, Börje Olsson och Bons Birger Andersson.

Från Ann-Gret (Lindgren) Borggren.

I JUNINUMRET AV NÅS- VARGEN,

finns en bild på "badpojkar vid Bysjön", och med på den bilden är Dansar Ernst. Han växte upp i Nås, men flyttade senare till Vansbro, där han arbetade som skräddare hos Westbergs herreklipping. Ernst finns inte mer men en av hans söner bor i Vansbro och heter Morgan, och är en gammal jobbarkompis till mig på Monarks Cykelfabrik. När jag fick se bilden med Ernst åkte jag ner till fabriken och visade honom bilden och han kände genast igen farsgubben sin på kortet. Morgan berättade då för mig, att några år innan Ernst gick bort hade dom åkt till Nås och Ernst hade berättat var han växte upp och var han hade bott. När dom kom till prästgården berättade han att här bodde en präst som hette Heimgård och visst var en riktig humorist. Ernst hade en gång varit ute och skjutsat Heimgård i bilen, då hade han berättat att en natt när klockan var två hade det ringt och Heimgård rusade upp ur sängen och svarade. Röstten i andra änden frågade då; "Ja hej int a fur du en halvliter tå lån ut" Nej sa Heimgård, nu har du nog ringt fel för du har hamnat i prästgården och detta är prästen du talar med. Det blev knäpptyst i luren men så hördes en försiktig ursäkt och ett klick och samtalet var slut. Heimgård gick och lade sig igen men hade inte legat många minuter förrän det ringer igen, när han svarar är det samma röst igen som säger; *Ja hej du, je ringd ô skull lån en halvliter å dä, men tront du je ringd fel ô hamnä ve prästfan!* Ja där är du igen svarade Heimgård, sedan ringde det inte mer den natten. Personen ifråga hade tydligen slagit samma nummer igen som första gången. Om Heimgård kände igen rösten förtäljer inte historien.

Mättjils Birger i Vansbro

Birger har även skickat följande prästhistoria som inte handlar om Heimgård.

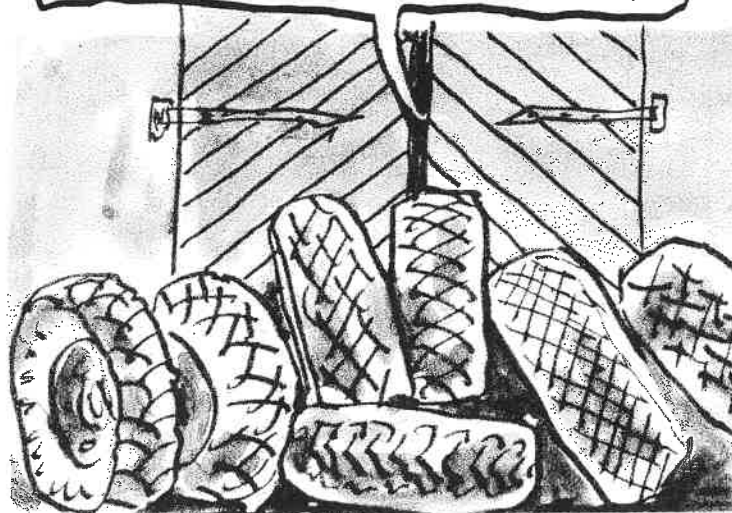
Mot slutet av predikan sade prästen till sina församlingsbor: "Nästa söndag skall min predikan handla om lögnen. Den som vill, kan förbereda sig genom att läsa Första Moseboken, 51.a kapitlet". Följande söndag sade prästen från predikstolen: "Vill alla som läst Första Moseboken, 51.a kapitlet, räkka upp en hand?" Alla räckte upp en hand. "Det finns inte 51 kapitel i Första Moseboken, bara 50" förkunnade prästen sorgset. "Och nu skall vi prata om lögnen".

VI BYGGER BILAR, ÖVERHUVUDTAG
OCH ÄVEN LÅNGA KORRIDORER

..VÄLKOMMEN IN
OCH TA EN TITT!

HJULBÄCKS BYGG HB
TEL. 0281-30172

...PASSA PÅ NU NÄR
HJULEN STÅR FÖR DÖRREN,
HÄFTIGA PRISER !!!

**BIL & MASKIN I
DALA-JÄRNA AB**

**TEL. DALA-JÄRNA 0281-13344
NÅS 0281-595700**

Omarrondringen i Nås,
 som pågick från och till under några år på 1960-talet framkallade både skratt och tårar. Halvars Anders t. ex. som ville ha mera skog till sitt skifte, fick till svar av jägmästare Mitzer att "det blir alldeles för dyrt för dig", Anders svarade: "Snällå Mitzer, je ant tängt tä lån ett endå örâ tä dä!"
 Gästgivar Erik

Foto från Bojan Larssons arkiv.

Här har tydligen någon sorts uppgörelse kommit till stånd, Erik Jont, Dopp Ragnar, okänd och Bengt Wikström

**GÖR NÅGON GLAD GE BORT EN NÅSVARG !
 DU GYNNAR SAMTIDIGT DIN HEMBYGDSFÖRENING.**

7 VINTER ska inte en enda
NÅSBO behöva känna sig
INSNÖAD!!!!!!

....vi har snöröjningsresurser så det evt. räcker för Järna också, med lastbil och lastmaskin !!!!!!!
 Och nu när saltningen börjat kom ihåg att vi har stor tvätthall, med plats även för lastbilar och bussar !!!!

Ô sôm vanle sågä vi varsômhelst utöm på ô ti vättnä !!!

NÅS INDUSTRICENTER AB

NICAB

TEL. KÖNTOR 0281-303 30
 JAN-ERIK 070-321 53 02
 PER-ANDERS 070-321 53 01

EN BILRESA TILL PARIS OCH BESÖK PÅ VÄRLDENS STÖRSTA TIVOLI !?!

1957-1958 när jag jobbade i "nya snickeriet" på Heden, var även Åke Olsén anställd där. Han var född med någon sjukdom som jag inte minns namnet på, någon kallade det "elefantsjuka". Han var rätt korpulent men endast 1,30-1,40 i längd, dessutom hade han diabetes, och för detta tog han en spruta i låret varje morgon. Detta kunde vara nog så krångligt på en så lång resa som vi nu planerade, då det inte fanns engångssprutor. Men han var, som jag såg och minns, alltid på ett gott och optimistiskt humör och hade också lätt för att skratta.

Någon gång på våren 1958 kom han till mej och sa: "ska du följa med mej på en biltur till Paris i sommar?". Då var det ju inte så vanligt med några längre utlandsresor så jag blev ju lite fundersam, men när vi pratade om det ett tag så blev det mer och mer lockande. Han ägde en gammal Saab, som verkade väldigt fin, så några större transportproblem kunde det knappast bli.

Hela den våren gick åt för att fundera ut vad vi skulle ha med oss. Bl.a. hade Åke ordnat med ett takräcke där han hade surrat fast ett extra reservdäck. Detta visade sej senare vara en mycket klok åtgärd. (För då vi en mycket tidig julmorgon, kl. 4 för att slippa allt för våldsamt trafik, var på väg in mot centrum av Paris så fick vi på en sträcka av ca en kilometer, TVÅ punkteringar !!!)

Vad jag särskilt kommer ihåg är att dagarna före innan vi skulle åka så pratade jag på snickeriet med Jubbe Nils och Öst Olle som båda arbetade där med tillverkning av garageportar. Vi kom naturligtvis in på vår förestående resa som av alla sågs lite sensationell, och båda sa då att "er får vi väl aldrig se igen!" Detta var ju inte särskilt uppiggande men en månad senare visade det sej att de hade helt fel.

Så kom vi då iväg, och efter landstigning i Puttgarden fick vi prova denna då, mycket omtalade tyska autobahn. Vi hade köpt några vykort som vi skulle skriva för att lugna alla anhängare, och vi tyckte att det var lämpligt att stanna och skriva dem nu, här fanns ju stora breda vägrenar att stå på. Men se det gillades inte alls av "deutsche polizei", för vi hade inte mer än hunnit plocka fram korten förrän vi hade en polisbil vid sidan av oss. Dom frågade vad det var för fel på bilen, "bilen ??", undrade vi, det är väl inget fel på den. Vi visade korten och att vi höll på att skriva dem, men se då blev det "liv i luckan", vi behärskade ju inte någon tyska, men nog kunde vi gissa oss till ett tiotal tyska svordomar i den "revalja" som följde. Att det är absolut förbjudet att stanna på autobahn annat än vid motorstopp det fick vi nu reda på med råge!!

Men snart var vi i Holland och nästa anhalt blev Amsterdam. Alla tältplatser låg militärs, som vi tyckte, utanför stan. Så Åke körde mot centrum och vi parkerade på en smal grönremsa mellan körbanan och

en gångbana, utanför Centralstationen(!) Där blev vi kvar till nästa dags kväll !! I denna trafik, ingen sa något !?! De få timmar vi sov den morgonen, i bilen, var utanpå resväskor och sovsäckar med ett plastskynke uppsatt som skydd mot insyn. Massor med folk passerade ju hela tiden på gångbanan en meter utanför bilen. Och nöden har ingen lag så vi fick faktiskt lov att använda bilen som toa också, en pappkartong, vid användandet, diskret placerad i baksätet annars under bilen !

Så lämnade vi då Amsterdam, kartongen fick stå, och nu fortsatte vi mot Belgien och Bryssel där vi i utkanten på stan plötsligt upptäckte ett jättestort tivoli, detta måste ju besökas! Och vi parkerade på en parkeringsplats, som i vårt tycke, måste ha varit flera kvadratkilometer stor. Det var tidigt på förmiddagen så det var gott om plats att parkera och vi knallade iväg mot inträdet som var av det verkligt pompösa slaget vilket gjorde oss lite fundersamma. Men när vi väl kommit in och hade tittat ett tag kom vi underfund med att vi, av en ren tillfällighet, hamnat på 1958-års världsutställning, Atomic-58!! Tala om "bönder i stan" ! Utställningen hade vi ju läst lite om nånstans, men va fasen vi skulle ju till PARIS, och vad var då en sketen utställning i jämförelse med ett besök i städernas stad ! Men utställningen var imponerande!

En morgon, på en tältplats på gränsen till Frankrike, hälsades vi av ett piggt gomorrön från en parant kvinna, som sett ett klistermärke från Bässarbron på bilen. Och hon frågade om vi var från Dala-Järna. När vi svarade att vi var från Nås så talade hon om att hon var från Nås finnmark, och vid närmare utredningar om bostadsort, så visade det sej att hon på långt håll var släkt med Åke !!

Och vi hade verkligen tur som träffade denna person, som jag nu tyvärr glömt namnet på, för hon berättade utförligt hur vi skulle åka in i Paris och hitta den perfekt centralt placerade tältplats som hette Bois de Boulogne och alltså låg i Boulogneskogen. Tältplats det var det sista vi tänkt på i Paris, jag tror nog att vi föreställde oss något i stil med, "åka till Falun och tälta vid Tisken och promenera in i stan". Storleken på Paris hade vi nog aldrig reflekterat över.

Kom i alla fall till Boulogneskogen tidigt på morgonsidan, vilket visade sej klokt då det redan var en liten kö till tältplatsen. Den var ju alltid fullbelagd så man fick stå i kö för att vänta ut de som redan "gjort Paris" och skulle resa på morgonen. Vi hade tur för vi fick en plats redan vid niotiden, och det dröjde inte länge förrän vi fått upp tältet och var på väg mot stan. Att sova efter nattens körning var inte att tänka på.

Jag minns vilken lyckokänsla vi båda kände när vi nu gick längs Avenue de la Grande Armée mot Triumfbågen och vidare efter Champs Elysées. Vi var framme vid drömmålet !! Vi gjorde nu stan några dagar, allt man bör se inklusive och först och främst Place Pigalle!

En dag när vi var ute och strosade runt triumfbågen kom det plötsligt stridsvagnar efter gatan, inte en, utan hela bredden på gatan, det var hundratals och efter dem

hela armeer marcherande och efter gatan folk som viftade med franska flaggor. Då sa vi, nu är det säkert krig igen, vi hade ju inte läst någon tidning än mindre lyssnat på radio på flera dagar, för vår franska bestod ju av en ordbok. Men vi hade tur det var inget nytt krig, det var den 14 juli Frankrikes nationaldag !!!

Vi hade nog tur, inte bara denna gång, utan även när vi en sen kväll (natt) hade förrirat oss in i de "algeriska kvarteren", vilket nu inte var så lämpligt de här åren. Två snälla poliser visade oss vägen därifrån.

Men snart var det "dax att dra", och vi lämnade en plats ledig för den ständiga kö som alltid fanns vid infarten till tältplatsen, *au revoir Paris !!*

På hemväg genom Tyskland lade saaben plötsligt av och vi hamnade åter på väggen, men nu helt lagligt. Men nu fanns minsann inga poliser på plats!! Men vi hade observerat att det fanns telefoner på nästan varje kilometer, och nu var det bara att knalla iväg och leta en. Men där fanns bara ett pyttelitet skåp och inga telefonnummer! Men skåpet måste undersökas och vi öppnade luckan försiktigt, och då dånade en högtalarröst någonstans ur skåpet så vi höll på att dratta på andan. Då läste vi ur lexikonet: "min bil har gått sönder" uttalet var nog inte så där, för vi hörde några skratt i bakgrunden. Men nu dånade det igen ur högtalaren "kilometer, kilometer"! Ja var i herrans namn hittar man det, jodå rakt framför oss på skåpdörren, återigen lite språkövning, och så det gav omedelbart svar: *zwanzig minuten, zwanzig minuten !!* Och mycket riktigt så kom det efter dessa tyska minuter, en lastbil som bogserade oss till en liten ort med verkstad. Det visade sej vara tändspolen som hade lagt av och vi fick ta ett rum där i två nätter, då detta hände en helg.

På denna vår "parisresa" fick vi alltså en dag på Världsutställningen i Bryssel samt vara med och fira Frankrikes nationaldag. *Allt helt oplanerat!!*

Rälg Päär.

En liten historia !

När våran Birgit var liten, och jag kom hem från skogen på kvällarna, blev jag alltid förhörd vad jag sett på dagen. Hon frågade om jag sett skogsmus eller näbbmus kanske en fladdermus ? Hon blev mycket glad om jag sett en liten näbbmus. Det var inte stora anspråk om man jämför med dagens krav på aktiviteter TV, dataspel osv.

Gästgivar Erik.

Vi arbetar med GPS-inmätning och dokumentation ledningsnät.

miKS

gps

el va

miKS i Nås AB
Medborgarhuset
78053 NÅS

Tel. 0281-30597
Fax 0281-30597
070-620 82 71

ETT FEMTIOÅRSKALAS 1928.

FRÅN ANNA LILJEGRENS MINNEN OCH UPPLEVELSER ÅTERBERÄTTAT AV SONEN JOHN.

Pappa hade bestämt sig för att fira födelsedagen hemma i Nås. Han fyllde 50 år den 6 juni. Både Nåsbor, släkt och affärsbekanta från Småland var inbjudna till kalaset.

De långväga gästerna anlände ett par dagar före. Sven Lindvall, en släkting från Nässjö som var tågklarerare vid SJ och hade gratisbiljett, kom med fyratåget från Ludvika. De andra smålänningarna skulle anlända per bil. "Knallen" i Värne, klädeshandlare Nilsson med fru kom i en T-ford. En timme senare dök det upp ett underligt följ. Det var inte lätt att känna igen dessa bilresenärer. De var sotiga i ansiktet och hade bandage om händerna. Godsägare Nilsson från Ryningsholm med fru och son hade en Chevrolet med suflett. Sin vana trogen hade godsägare Nilsson rökt cigarr medan han körde. Strax före Koppberg hade ett glöd från cigarren tänt på den nedfällda sufletten. De hade stannat och försökt släcka elden. Det fanns inget vatten så de försökte kväva elden med en filt utan att lyckas. Sufletten brann upp och sonen brände sig på händerna under släckningsförsöket.

Dagen efter ankomsten skulle de åka runt Siljan och få se hur vackert det var i Dalarna. De startade så tidigt att morgondimman inte hunnit lätta när de kom fram till Siljan. Hela dagen blev disig så de fick inte se mycket av de vackra vyerna. På återvägen hade de svårt att hitta tillbaka till Nås, det var lite primitivt med både kartor och vägvisning på den tiden.

Gummas Anna från Orsala var piga och hjälpte till med förberedelserna och matlagningen till kalaset.

Slaktar Schultsberg och handlare Axel Mattson med respektive fruar var några av de inbjudna Nåsborna. Det blev många gåvor och det hölls flera tal till jubilarer. Det äts och dracks tills långt in på natten, så en och annan blev väl lite "överförfriskad". Olivia Stjärnholm hittade en av gästerna, Erik A., i diket vid kyrkan när hon var på väg hem till Utankyrka. Hon gick tillbaka för att få hjälp med att ta hand om honom. Men frun som var kvar på kalaset sa, "nä låt han ligga där tills han nyktrar till". Nilsson från Värne försvann utan att någon märkte vart. Honom hittade vi i halmen ute vid svinstian fram på morgonen.

Dagen efter fanns inga "starkvaror" kvar, så pappa måste ut i Nås och låna ihop några flaskor före den sena frukosten, så att gästerna kunde få en "återställare". "Så det var ett riktigt kalas" enligt ryktena i byn veckan efter.

Som tur var fick pappa aldrig reda på att Lindwall, hans "snåla" kusin från Nässjö hade en

liter brännvin och en liter konjak med sig till Nås och att han tog flaskorna med hem igen. Mamma var i rummet när han packade för resan och såg flaskorna. Men hon höll tyst för "släktsämjans" skull.

Söndagen efter kalaset skulle våra småländska gäster gå i kyrkan. Vi hade tre bilar på gården, men tyckte inte att vi ville visa upp den brandskadade bilen, utan beställde en taxi, så att ingen skulle behöva gå.

När Lindwall skulle åka hem med tvåtåget på måndagen gjorde mamma iordning matsäck, med smörgåsar och ett par flaskor öl, åt honom. När hon då tog de urdruckna flaskorna som han haft med sig från Nässjö, för att ställa undan dem, sa han, "Nej du, det där är mina flaskor och dom kostar pengar", och så tog han de tomma flaskorna med sig hem igen. Lindwall var rik fastighetsägare i Nässjö. Varje månad satte han in hela sin lön från SJ på banken. Frun, Clara, var sömmerska och hon fick sy ihop till både hyra och hushållspengar.

Clara hade också rätt till fribiljett på tåget, men Lindwall sa att hon hade så mycket arbete som skulle göras färdigt att hon inte hade tid att följa med till Nås. "Fan må troet om han vill" sa pappa.

Godsägare Nilsson vid sin chevrolet efter branden i sufletten

TUBERKULOSENS HÄRJNINGAR PÅ 1940-TALET.

FRÅN RUNE HANSSON.

Nås kom ej heller undan tuberkulosen på 1940-talet. Många var vi som kom till Högbo sanatorium i Falun. Vi som var i nedre tonåren, fick komma till Barnavdelningen. Alla som togs in på sanatorium, var vid ankomsten dit för det mesta mycket sjuka, och blev därför i sängläge en längre tid. Det skulle ju tas prover och det skulle röntgas och så fick man ju vänta på svar. Om man hade feber så var den för det mesta hög, och hoppade upp och ner, kunde vara 37 på morron och 39-40 grader på eftermiddagen. Febern kunde hålla på i flera månader innan den gick ner och man fick gå upp. När man så äntligen fick komma upp, fick man börja med att vara uppe en timme, och så ökade dom på efterhand, så efter någon vecka fick man vara uppe en hel dag. Man skulle också ligga ute på hallar två timmar tre gånger dagligen. Där fick vi även ligga på vintern, i minus 10 till 15 grader väl påpälsade och omstoppade i färskinnspälsar. Sedan skulle man också passa promenaderna, tre olika långa, mellan hallturena, man fick börja med den kortaste och fick sedan påskrivet av läkaren för att gå de längre. Klockan tjugo var det sängdags och släckt och tyst kl. 21. Behandlingen av patienterna bestod kanske mest i att man skulle få vila, frisk luft och att man skulle gå upp i vikt, det sista var väldigt viktigt. Många fick också gasbehandling så att lungan skulle falla ihop och få vila. Detta var en behandling på fyra år. Och från 1947 kom Pas och Streptomycinbehandling. Preparatet var mycket dyrbart och kännedom om verknings sättet och de eventuella resultaten blygsam. Under 1948-49 blev behandlingen alltmera vanlig och fler patienter kunde slutbehandlas. Streptomycin gavs medels sprutor två gånger om dagen i tre månader. Vi Nåsbor kom också till andra sanatorier. Ett var Solbackens, i Kullsveden mellan Säter och Hedemora, ett mycket vackert ställe, något mindre än Högbo. Några till Appelvikens kustsanatorium som låg i Varberg. Där behandlades patienter med ryggbesvär och körteltuberkulos. Jag behandlades där för körteltuberkulos. Det var lymfkörtlarna runt halsen som svällde upp och sedan mognade och blev fulla med var. Sedan sköljdes med paslösning som sprutades in i körteln. De flesta där låg i gipsvaggor, gipsade över hela kroppen, från överdelen på knäna till upp under armarna. Patienter som låg i gipsvaggor hade blivit stelopererade mel-

lan två eller flera ryggkotor och fick ligga så i *tre år!* Och när dom efter behandlingen skulle få komma upp fick dom ligga på en bräda som lades i sängen, där dom spändes fast, för att sedan lyftas upp mot sänggaveln, där dom ställdes stående i fem minuter. Men för det mesta svimmade dom efter två, tre minuter, dom hade legat så länge på rygg att huvudet inte tålde att komma uppåt. Låg själv på olika sanatorier, 1943-44 på Högbo, på Solbacken 45-46, Högbo igen -47 och Appelviken i Varberg 1949. Arbetade efter tillfrisknandet på Appelvikens Kustsanatorium på olika avdelningar ett år. Det var väldigt lärorikt för kommande arbete inom sjukvården. Därefter blev det Konung Oskar II:s Jubileums sanatorium Hålahult, Kils socken 2.5 mil nv. om Örebro. Arbetade där som vårdare. Allt detta med sanatorievård bestämdes i Nås av doktor Silversvärd och Syster Aina, som kontaktade centraldispensären i Borlänge. Där fanns då doktor Adler, som sedan bestämde vart det var lämpligt att få åka den här gången. Nu skall man inte tro att allt detta var av ondo, det var mycket som man lärde sig på dessa år av åkande mellan olika sanatorier. Man fick många vänner, man blev ödmjuk och lärde sig att uppskatta när man kände sig frisk. Och många var dom som fick en livskamrat för hela livet. Så även jag.

JULKLAPPSTIPS !!!
Ge dina vänner, in-och utsocknes
en "Nåsvarg"!

Efter att i förra utgåvan av Nåsvargen, ha läst Gummas Ingmars funderingar om tacksamhet kom det för mig att omnämnde Nap Lasse tackade åtminstone en gång. Han fyllde jämna år och hade kalas hemma på gården i Orsala. När det var dags för gästerna att bryta opp, då tackade Nap Lasse för uppvaktningen med att säga: "Jag får tacka så mycket för upplysningen". Han hade nämligen fått en lampa i present.

Iréne i Perstappa.

Nåsmålskrysset nr 3.

Här kommer ett antal ord på nåsmål. Försök lista ut vad de betyder på svenska, ringa in och skicka Ditt svar till: Náll Lassê Nårsjövägen 6 780 53 NÅS senast 1:a maj 2001! Pris till den/de som fått mest rätt!

1.	maļu	1. Galen
X. Senfärdig; långsam
2. Trasig; krossad	
2.	hullu	1. Vålfödd; korpulent; tjock
x. Taggig
2. Vidhäftande; klabbig	
3.	fulllārd	1. Lära sig dricka sprit
X. Berusad
2. Fulllārd; helt utbildad	
4.	ecā	1. Eka; flatbottnad roddbåt
X. Uttryck för tråkighet
2. Handredskap vid lakfiske vintertid	
5.	drōsmjōl	1. Trämjöl
X. Fullkornsmjöl; mjöl av tröskad, orensad säd
2. Torkad kodynga, malen till pulver som cement	
6.	ārrtā	1. Ärr
X. Ärta
2. Vårta	
7.	asmēnntē	1. Illaluktande växt; asmint, Bracus Fisimenthus
X. As; usling; kräk
2. Motsvarande regemente med gammaldags terminologi	
8.	gļannskā	1. Polera; göra blankt o slätt
X. Bli sur
2. Göra rolig grimas	
9.	bigg	1. Stor
X. Korn, Hordeum (sädesslag)
2. Havre, Avéna sativa (sädesslag)	
10.	ifōl	1. Möda; besvär
X. Tappa upp dryck
2. I fōl; m fōl; dräktigt sto	
11.	cesā	1. Hårtest
X. Springa omkring
2. Fjäsk	c = tje- ljudet
q = sje- ljudet, 'tjockt'
ļ = 'tjockt' l
12.	qesslōr	1. Skridskor
X. Ryggbindsle
2. Stänger i st. f. grind	Inskickat av:
13.	plisstrā	1. Vissla
X. Klistra
2. Vika	namn
			adress
			postadress.....

Nåsmålskryset nr 3.

Här är de rätta svaren på förra kryset. Mycket har fallit i glömska, men vi fortsätter oförtrutet!

1. mjåhg
1. Nipa; brant, sandig ålvsliant
X: Mjölbinge
2: Sjukdom
2. dimmjön; dimmjün
1: Dimmbank
X: Groblad, Plantago majör
2: Fattighjön
3. annturá
1. Átbörd; áthäva
X: Átergå
2: Nästa tur
4. bakíá
1: Bakbräde
X: Hö för bakevätska
5. hállivá
2. Vatten som rör sig motströms
1: Innehållslös
X: Förstoppad; hård i magen
2: Grymt elak
6. föskal
1: Forsrännare
X: Kalsten i fers
2. Forskarl; Näcken
7. grássu
1: Gråtaskig
X: Gross
2. Fårgråten; sorgsen
8. eltinnrá
1: Elritsa; Phoxina-phoxima
X: Liten eld
2: Tindra med ögonen
9. issá
1: Ishög
X: Ysta; göra ost
2: Fet

10. jetqállá

- 1: Störmskälla; vråta
- X: Hund med dåligt skall
- 2. Getskälla; pingla t get

11. kannfat

- 1: Käril; kanna
- X: Kamfer, Camphora
- 2: Minnesanteckning

12. lássk

- 1: Skomakarredskap
- X: Løj; slö; håglös; likgiltig
- 2: Stusk

13. árrmle

- 1: Eländigt
- X: Armbågsled
- 2: Argstint; elak

"Árrmle" verkade ställa till det hela en smula. Men tänk på stavningen! Om det stått "árrmle", då hade det kunnat betyda eländigt. Skillnaden är alltså om det är tunt eller tjockt l (l eller t).

Så här kan det se ut om vi fogar in orden i en berättelse:

"Däre e mjåhg väkks á dimmjün. Då je skull þökk mä nörá, sö annturé je ó for, sö je vält ti bakia neóm. Dänn dájjen va je hállivá, för há je add ti e smuhu kannfatbrännvin, menn dá je fekk si fösskalm sitt där ó spáló, jekk á forrt ivir. Då je add kravét mä öpp va je e smuhu grássn ó kün, sö e lita eltinnrá jot mä i arbättér hög.

Sönn skull je hémm ó isstá, menn dá innt je hörd e enndásté jetqállá, dá varrt je sö lássk, sö je jett innt jör nö aná änn sitt ó háll ti árrmle."

Så här ser omgången ut:

- 10 rätt: Ann (Lindgren) Borggren, Lund; Ing-Britt Bergsten, Vansbro; Jonspers Berit, Borlänge.
 - 9 rätt: Joven, Täpp Isak, Israels Elsa m. fl. på Röd II Söderåsen; Iréne (Wiklund) Gustafsson, Falun; Birgit Brus, Näs; Mäccils Birrjer, Vännbrona.
 - 8 rätt: Gösta Bjesse, Näršen Näs; Gertrud Eriksson, Snöbyn
 - 6 rätt: Sjö Anna, Sandviken; Matsback el. Hagers Greta Olsson, Fredriksberg; Gärdspers Margit, Ivirbörgr; Birgitta Larsson, Näs
 - 4 rätt: Lisskvémólás Stina-Britt, Näs
- Tack alla som skickat in och grattis till de som hade 10 rätt. Vinnarna belönas med ett rykande färskt nummer av Násvargen i början av december! Men än fattas en bit till 13 rätt.....

En dansresa på 1930-talet.

Konrad Schultzberg hade på 1930-talet någon sorts privat taxirörelse och han förestod även en telefonväxel. En kväll hade jag av honom, tillsammans med några vänner, beställt en resa till Dala-Järna på dans. Vi hämtades vid sågen i Heden dit det var någorlunda farbar väg. Men när vi kom ner på byn så hade Konrad något ärende in till sig och han bad oss vänta i bilen. Men efter ett tag kom han ut och vinkade in oss; "kom in ska ni få höra på något roligt". Då hade han ett telefonsamtal kopplat från en person i Nås som samtalade med sin fästmö i Lindesnäs, detta fick vi lyssna på medan vi väntade. Och vi fick höra de mest intima saker och vi skrattade så vi fick lov att gå ut, vi var rädda att det skulle höras. Och till slut kom även Konrad och vi kunde fortsätta vår resa till Järna och dansen. Vi hade även beställt honom hem och efter dansens slut hämtade han oss och färden gick mot Nås. Men bara efter en halvmil så inträffade världens explosion vi var övertygade om att vi träffats av en bomb. Men när vi kom ut ur bilen visade det sig att ett däck exploderat. Men lugn flickor, sa Konrad, tog en kniv, gick in i skogen och skar en massa granris. Detta stoppade han sen in i hålet tills han fick hela däcket fullt. Så fortsatte vi, det hoppade och skramlade och väsnades som ett krossverk. Och bakom oss yrde det grankvistar så innan vi kom hem hade vi åkt på fäljen kilometervis. Men hem kom vi, visserligen rejält omtumlade och mörbultade, efter en verkligt minnesrik färd.

BAJER-ELSA.

Köp Nåsvargen, och du gynnar din Kambygdskommitté, utkommer med två nummer om året, juni och december.

Klass 3 Nederborgs skola 27/1 1944.

Fr.v., Sune Lund, Gunnar Larsson, Lasse Larsson, Gunnar Jordansson, Rolf Svensson, Olle Nilsson, Sven Matsson, Sven Larsson. Främre raden, Doris Hansson, Maj-Lis Karlsson, Anna-Britt Eriksson, Astrid Tillman, Birgitta Karlsson, Marianne Rooth, Dagmar Ersbjörns, Siga Larsson. Lärare var Elin Olsson.

Foto från Hed Gunnar.

I okt. 1926 vigdes i Nås kyrka, Lissjanis Olov Andersson Nerigåln, med Lissjanis Anna Andersson Öppigåln.

Uppvakning: Lissjanis Axel Olsson Öppigåln, Lissj. Ingeborg Andersson Nerigåln, Lissj. Olov Dalqvist Öppigåln, Lissj. Anders Andersson Nerigåln, Lissj. Karin Andersson Öppigåln, Lissj. Ellen Andersson Öppigåln. Alla från Närsjö.

Från Lisa Lissjanis Dala-Järna

ATT JOBBA I AFFÄR PÅ 1940-TALET.

Från Gummas Ingmar.

Den 3 juni började jag jobba i konsum Nås. Föreståndaren då, hette Erik Eriksson, han kom från Hulån till Nås. Bland sina kollegor fick han därför smeknamnet "Hulingen". Nås konsum var på den tiden en fristående förening, tillhörande KF. Det var långt före fusionernas tid. Huvudbutiken i Skansbacken samt butik i Lindesnäs och Sveden. Senare tillkom butik i Borg och Lövsjön.

Det började med att det skulle anställas ett lagerbiträde. Få jobba i en affär var en önskedröm. Att jag kom dit har jag Bror Andersson att tacka, det var han som rekommenderade mej. Och efter provveckan fick jag vara kvar.

Mina arbetskamrater var Mats Greta, Lissmats Anna, Erik Pettersson, Rune Mornell och Arne Forsberg. Alla var snälla och hjälpsamma.

Vi hade ett lager i uthuset bakom butiken för bl.a. tvättmedel och det blev min första uppgift att städa där. Övriga arbetsuppgifter var bl.a. Att väga upp varor i småpåsar. På den tiden kom många varor i lös vikt i säckar. Det var mjöl, socker, ärtor, makaroner och en del tvättmedel. Till helgerna fick vi ladda upp ordentligt.

Konsum byggde sen ett magasin vid järnvägsstationen, så då fick vi bättre utrymme. Men det blev mera varor också. Det kom hela vagnslaster från centrallagret i Borlänge. Jag fick vara med och lossa vagnarna. En vagn torrströ t.ex. var inte så roligt att ta itu med, det var skräpigt och dammig Eriksson brukade leja hjälp för lossningen av vagnarna, och det blev för det mesta Fins-Olov. Han var stor och mycket stark. När det kom utsäde och konstgödning fick man ta i ordentligt. Utsädehavre i 100-kilossäckar med Finns-Olov iena ändan av säcken och jag i den andra. Det borde inte gå bra, men med rätt teknik så gick det.

När vi sen skulle hämta några säckar t.ex. socker från magasinet då ringde Eriksson efter Alex Lindholm som kom med sin personbil och jag följde med. På den tiden körde Alex persontrafik på Finnmarken. Jag vet att han gjorde en specialväxellåda till bilen för att klara backarna med gengasdrift som det var då. Han var lite av en tusenkonstnär. När vi lastat i några säckar en gång så undrade jag hur många vi kunde lasta. Då sa Alex: "Hur många finnkäringar vär hann?" Han visste hur många finnkäringar bilen tålde och nu skulle detta omsättas i sockersäckar! Alex var bra, ingenting var omöjligt.

Jag nämnde Bror Andersson gift med Svess-Kari. Han körde mjölkbilen till mejeriet i Vansbro. Det hände någon gång att vi blev utan någon vara i butiken, då kunde vi ringa till konsum i Vansbro och dom hjälpte oss med det som fattades. Bror kollade alltid efter om vi ringt efter någonting och tog då hem det åt oss. Om någon behövde ett par skor så ringde vi till Ivarssons skoaffär i Vansbro och dom skickade några par på prov. Sen skickade vi tillbaka dom som inte passade. Transporterna ordnade Bror Andersson, han var på det sättet en värdefull hjälp för oss. Han var alltid hjälpsam och aldrig omöjlig. Om vi blev utan jäst, som hände ibland, då lånade vi av Mattssons och vice versa när dom blev utan. I lagret som var sammanbyggt med butiken hade vi ett ekfat med sirap med en kran i ena ändan. När det var varmt var det inga problem, då rann sirapen lätt ner i krukorna som kunderna hade med sig. På vintern var det värre, då rann sirapen trögt och man fick ställa undan krukorna och göra något annat under tiden. Då hände det ju förståss att det rann över ibland, men inte mycket.

Karin och Bror Andersson bodde i lägenheten uppe på ordenshuset. Karin ordnade med matservering för några personer. Det var Svess-Nils som var Karins bror, Eric Bieth, Rune Mornell och jag. Det var bra att slippa ha matsäck med.

Ibland fick jag specialuppdrag av Eriksson med familj, fru Siri och sönerna Sigge och Sören. Jag fick den stora äran att ta livet av kattungarna som deras katta fått. En gång fick dom ett paket med levande hummer. Eftersom ingen vågade ta i humrarna fick jag lyfta dom i kastrullen när dom skulle kokas.

Det kom mycket varor som paketgoods också, som jag hämtade med paketcykeln vid stationen. Det kom också lådor med charkuterivaror från DKP i Borlänge. Ibland ett par lådor färsk strömming, i regel med ett tåg vid halvåttatiden på kvällen. Då fick jag vara kvar och hämta strömmingen.

Så småningom fick jag börja att expediera som det heter. Det var lite pirrigt i början men det gick bättre och bättre. Ibland var jag i butiken på Sveden och vikarierade för Anna Eklund, som sedan blev gift med Alex Lindholm. Så var jag i Lindesnäs, som jag tidigare berättat om, tillsammans med Manfred Asplund.

I början av år 1942 blev jag sjuk, jag fick dubbelsidig lunginflammation, vatten i lungsäckarna. Jag låg först på sjukstugan i Nås, då var det den gamla sjukstugan. Sedan kom jag till Högbo sanatorium i Falun. När jag tillfrisknat något så när, kom jag till Malung, Björkebo byggdesanatorium. Veckan före jul 1942 blev jag utskriven och fick åka hem till Orsala. I början fick jag ta det lugnt men på vårkanten 1943 fick jag ett jobb. Jag blev som Bror Andersson, jag blev mjölkkörare. Ett lag skogskörare från Järna bodde i en skogsarbetarbarack nära Mellanfjärden i sjön Orsala. Dom köpte mjölk vid Magnuses och jag skulle frakta mjölken till dom. Jag åkte spark ner på Orsala vid Skålögö. Isen började bli lite "mör" på en del ställen men det gick bra. Sen skulle jag tala om vad jag ville ha betalt, jag begärde en krona per gång. Sedan dom diskuterat detta en stund fick jag "sparken". Dom tyckte det var för dyrt så istället turades dom om att hämta mjölken. Det var första och enda gången som jag blivit uppsagd från ett jobb.

Jag ville förståss tillbaka till konsum. Jag talade med Eriksson men han var inte beredd att anställa mej igen. Men konsums styrelseordförande Smed Johan Jansson i Ånge ordnade så att jag fick börja igen. Jag har tidigare rosat Bror A. Och Alex L., detta gäller i lika hög grad Smed Johan. Han var en fin människa med hjärtat på rätta stället.

Nu var det så att konsum skulle ha en ny butiksföreståndare till Lövsjön. En annan Näsvargsskribent, Mildred Svensson (Sandgren), förestod butiken där men skulle sluta. Jag fick då överta jobbet där, det var alltså på våren 1943.

Butiken var inrymd i en liten lokal som lär ha varit skola en gång i tiden. Det där med att hämta strömming fick jag vara med om även i Lövsjön. Det hände att det kom en låda strömming med buss från Nås, men med en buss som gick till Ludvika över Fredriksberg. Då fick jag ta cykeln och åka till Lindesnäs och hämta lådan en resa på två mil tur och retur. Det var inte fråga om jag ville åka, utan det var bara att ge sej i väg. Det var på morgonen så jag skulle hinna tillbaka och öppna butiken. Vi hade ingen telefon i butiken utan vi fick låna av Ejnar Mossfelt. Den förbindelsen fungerade i båda riktningarna. Mossfelt var skogsvaktare och bodde med familjen i herrgården strax intill butiken. Jag cyklade hem på lördagarna och åkte buss tillbaka på måndagmorrn när det passade. Så ungefär var vårt 40-tal i butik!!

Nåsvargen har efterlyst uppgifter om NÅS LÄSKEDRYCKSFABRIK här kommer några.

När jag var liten, i början av 30-talet fanns i en bod vid Nederborgs bageri ett stort "åbåke" som sa's vara en läskedrycksmaskin. Och när vi 1983 gick igenom bodarna inför försäljning av huset fanns där flera lådor med text NÅS LÄSKEDRYCKSFABRIK. De var fulla med tomflaskor med etiketter som SOCKERDRICKA, HALLONLEMONAD, RIPSÖL m.m.

(Hembygdsföreningen fick åtskilliga flaskor att sälja vid Lisskvarngården – många hade årtal från början av 1900-talet stämplat i botten.)

När "fabriken" gick i graven har jag ingen aning om men den startade troligen 1906 för då fick Gamle Olérs Lars Jonsson i Nederborg, min morfars far, tillstånd "att uti sin bostad idka utskänkning av tillagade alkohol-fria drycker". Han hade redan 1884 tillsammans med Gästgivar Mats Matsson i Utankyrka bildat bolag för "idkande av bageri och handelsrörelse i Nederborg" dessutom "anmält sig vilja för framtiden idka handel med kokadt kaffe i deras bageribyggnad i Nederborgs by". Mats Matsson utträdde ur bolaget i december 1888.

Det måste vara samma Gästgivar Mats som sedan utvandrade till Jerusalem 1896!

Detta om detta.

Torsten Dockberg berättade en gång en historia om min mormor, som jag tycker är rolig. Han skulle köpa karameller – förmodligen kola – och frågade efter hektopriset "Döm kôst två örå styck" fick han till svar. Han fortsatte att fråga efter hektopriset och fick samma svar. När han för tredje gången frågade samma sak svarade hon "Å VANNT NÔ HEKTO DÅ !".

Ann-Gret Borggren (Lindgren) LUND.

KÖP NÅSVARGEN !!!!
UTKOMMER JUNI OCH DECEMBER !

...vad jag har i säcken i år..?
bara hårda paket !!
HÄLSA, MILJÖ, KVALITET
ALLT I ETT PAKET !!!!

PYRAMIDBAGERIET

TELEFON 0281-133 90

FAX 0281-133 30

SIJÖ-ANNA BERÄTTAR OM KONSERVERADE ÄGG.

En dag lyssnade jag på radion där en kvinna berättade om sin uppväxttid på 40-talet. Hon kom bl.a. ihåg att hennes mamma konserverade ägg i någon äcklig blandning, som hon uttryckte sig. Detta minns också jag. Lösningen kallades vattenglas och användes huvudsakligen till limning av papper, impregnering av trä och tyg mot eldfara samt till äggkonservering.

Blandningen förvarades i en stenkruka i källaren. Det var inte roligt när man blev skickad att hämta ägg. Äggen låg där i något som såg ut som tapetklister, fast mycket halare. Man fick sticka ner hela ar-

men och försiktigt plocka upp äggen. Kallt var det också, och till råga på allt satt spindlar stora som krusbär på väggarna i "farstun" till källaren.

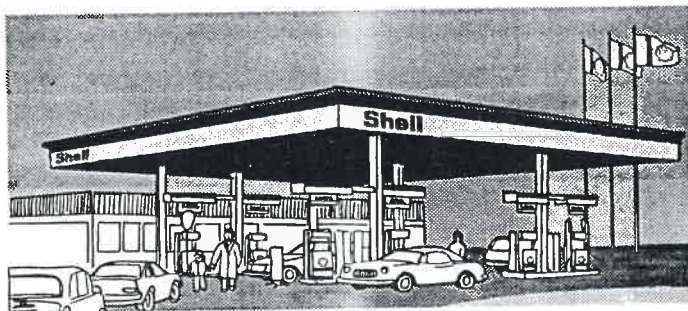
Under riktigt kalla vintrar tände mamma ett stearinsljus i källarutrymmet och det höll faktiskt graderna över nollpunkten, och Gud nåde oss om vi inte stängde dörren ordentligt. Innerdörren skulle man sätta en stötta för och ytterdörren hade ett lås med en stor nyckel som alltid satt i. Tjuvarna var få på den tiden.

Inte tänkte man på då att det var en lärdom att ta ansvar, men jag fick ofta frågan "låste du ordentligt?" och då var jag stolt när jag svarade att det var gjort. Lite beröm fick jag också och då blev jag ännu rakare i ryggen.

Drivmedel för dig och din bil

Shellstationen

- Konto- och sedelautomat
- Livs (Matnära-butiken)
- Video
- Biltillbehör

Matnära-butiken

Här finner du hela 250 m² fyllda med dagligvaror till priser som ligger i nivå med de stora livsmedelbutikerna.

Personlig service får du på köpet. Välkommen!

Alltid öppet till 20

Shell Nås Tel. 0281-302 19

VI ÖNSKAR ALLA VÅRA KUNDER EN RIKTIGT
GOD JUL OCH ETT GOTT NYTT ÅR 2001 !!
PÅR MED PÅRSONAL.

KATRINAS GÅRD NÅS

Telefon 0281-30102 30078

VI ÖNSKAR
ALLA EN BIK-
TIGT GLAD JOL
OCH ETT GOTT
NYTT ÅR 2001

Mjök potatis skog

Foto: Bojan Larssons arkiv.

HELMER LARSSON T.V. I BAGARSTUGAN SKANS-
BACKEN, TILL SIN HJÄLP HAR HAN ROHDIN FRÅN
VANSBRO.

Från signaturen Mister X har vi fått två Nås Bimerickar.

Båda handlar om vårt Näs-vatten, både i älven och
i ledningar

Det klagas på vatten i Nås
Bakterier i något rör förstås
Nu är rören utbytta
Till vilken nytta ?
nå'n annan skit i "ledningen" förstås.

Nås över vattnet hörs klaga
Ända från Borg ner till Haga
Nu när älven svämmas över
Har ni väl allt ni behöver
Så nu ska de slutas att klaga.

Mister X är välkommen med fler "Nåsrickar" Red.

BOMÄRKEN.

Det hörs på ordet, bo - märken, att betydelsen var något som hade att göra med gården där man bodde, släkten som bodde på gården. Men sedermera fick det också betyda det, som en enskild person kunde skriva i stället för sitt namn. Olof Ersson i Närsjö har (1) i slutet av 1700-talet, hans avkomlingar både i början och slutet på 1800-talet har samma. Lars Ersson på Skansbacken har två söner. Den ena har (2), den andra (3) och en sonson (4). Mats Matsson i Mellanborg har (5), hans son (6) och han är svärfar till (7). Halvard Halvarsson på Heden är gift med Britta och har (8). Källbäcks Erik Persson, Tyna gift med Kerstin har (9).

Man finner bomärken på träföremål. Man tog med sig träfat och trätallrik när ett stort kalas gick av stapeln eller när man med grannar begav sig långt bort för att bruka jorden. Efteråt ville man ta med föremålen hem igen. Det var då lätt att hitta dem, när de var försedda med det egna bomärket.

I gamla stugor finner man bomärken som talar om vilka som varit där, kanske också vem som har varit med om att timra huset, vem som ägt det. Märket på vävskeden vill kanske tala om vem som gjort den eller vem som använt den.

I dokument av skilda slag användes bomärket i stället för det egna namnet. Många var inte skrivkunniga – bomärket fick för dem sin givna användning och var lika legalt, som en namnteckning.

I revbok från slutet av 1770-talet finner man 228 bomärken, i en från mitten av 1790-talet 254. Man finner dem i lysningslängder, testamenten, bouppteckningar, köpehandlingar, bolagens papper, protokoll, domböcker från äldsta tider, gårdsarkiv, verifikationer. Det äldsta bomärket jag känner till är från 1615.

Med lite fantasi kan man gissa, att dalrunor spelat en viss roll när man preciserade hur bomärket skulle se ut. Från Skansbacken har vi tre exempel. Jans Anders Jansson gift med Karin har (10), Skants Anders Hansson har (11). Fäktar Lars Ersson, gift med Margita (12). Jämför dalrunorna för K(13), H(14) och (15).

Som vi ser förekommer rundade former sällan. Man skar ju med kniv in bomärkena på trä.

Åke Näsander.

- ①
- ②
- ③
- ④
- ⑤
- ⑥
- ⑦
- ⑧
- ⑨
- ⑩
- ⑪
- ⑫
- ⑬
- ⑭
- ⑮

PÅ LUFTBEVAKNING OCH FISKE I ORSALA.

Under kriget, i början på 1940-talet, minns jag att det fanns två platser i Nås där det pågick luftbevakning. Det ena fanns i Heden vid Storstens den andra vid Magnuses i Orsala. Mamma sökte, och blev antagen som luftblåsa, som flickorna och damerna fick heta, genom att det var endast kvinnor som utövade bevakningen. Mamma blev placerad i Orsala vid Magnuses, där tornet stod kvar många år efter kriget. Mamma hade sökt tjänsten endast en sommar och under tiden skulle jag vara hos farfar och farmor, men det blev ju lite långtråkigt. Mamma frågade Magnuses Anna, som var chef, om hon fick ha mej hos sej några nätter, för far som jobbade åt Matsson skulle köra nattskift en kort tid. Det gick bra och jag fick bo med mamma, Tekla Juhlin och en dam från Vansbro, i ett litet mysigt rum i en av uthuslängorna. Och jag fick en del stränga order, som jag måste rätta mej efter. Om jag fick se en så'n där spräcklig bil komma upp mot gården, måste jag omedelbart springa och gömma mig, för det var nog inte tillåtet att ha barn med sig på luftbevakning. Jag fick heller inte gå upp i tornet om det var för att dom var rädda att jag skulle ramla ned

Kanske inspektion ?

eller att jag inte skulle hinna att gömma mig om befälen kom för inspektion, det vet jag inte. En dag fick jag se en så'n där stor camouflagemålad "volvosugga" svänga in från stora landsvägen och upp mot gården, och då var det bara att löpa mot uthusen i skogsbrynet, och där fick jag vara och vänta tills jag såg bilen åka därifrån. Det blev ju en ganska lång väntan, men sedan kom belöningen i form av damernas beröm för min snabbhet. Jag var där några dagar men troligen blev det väl

lite långtråkigt för man var ju inte så värst intresserad av fruntimmer i den åldern heller. Så det blev lite grintigt, och jag ville hem till "sockna". Men då var det något ljushuvud bland damerna som föreslog att jag skulle gå ned till bäcken, som rann bakom uthusen, och fiska. Dom gjorde i ordning ett spö åt mej av en liten björk med en björntråd, och böjde till en säkerhetsnål som krok, och på den fäste dom en brödbit. Sedan följde mamma mej till bäcken och valde ut en plats att sitta där det var så grunt att det inte var någon risk att jag skulle drunkna om jag trillade i. Om det fanns fisk i den bäcken vet jag inte, jag fick i alla fall ingen!!

Mättjils Birger Vansbro.

Mamma längst till höger.

LARS HED från Dala-Järna

har sänt oss ett klipp ur Mora Tidning från 1957 Där berättar veterinär Karl Gezelius lite om sitt yrke, där vi saxat detta: "Hästen är sammansatt av olika delar, som sinsemellan är förenade på olika sätt och kallas organ" Det var bland det första han fick lära sig när han började sina studier. Telefonen ringer på de underligaste tider, och man måste jämt stå på pass. Adresserna som lämnas, är högst orginella, t.ex. "Je bor atti Spel Anders dyngstack" eller "Je bor mitt milla dånshana ô bönhusä". Så här kunde det också låta: "Hä e Tupp Erik, je rinjä a Knip Lars, hån bo breve Ôrr Jonâs". Ibland har man de egendomligaste föreställningar om djurläkaren, i synnerhet sysselsätter han barnens fantasi. Så här viskade en liten pojke till sin mor: "Mamma hån e bra lik e människâ, je a trott hån add långä örôr"

JA, SE DEN ÄLGJAKTEN!

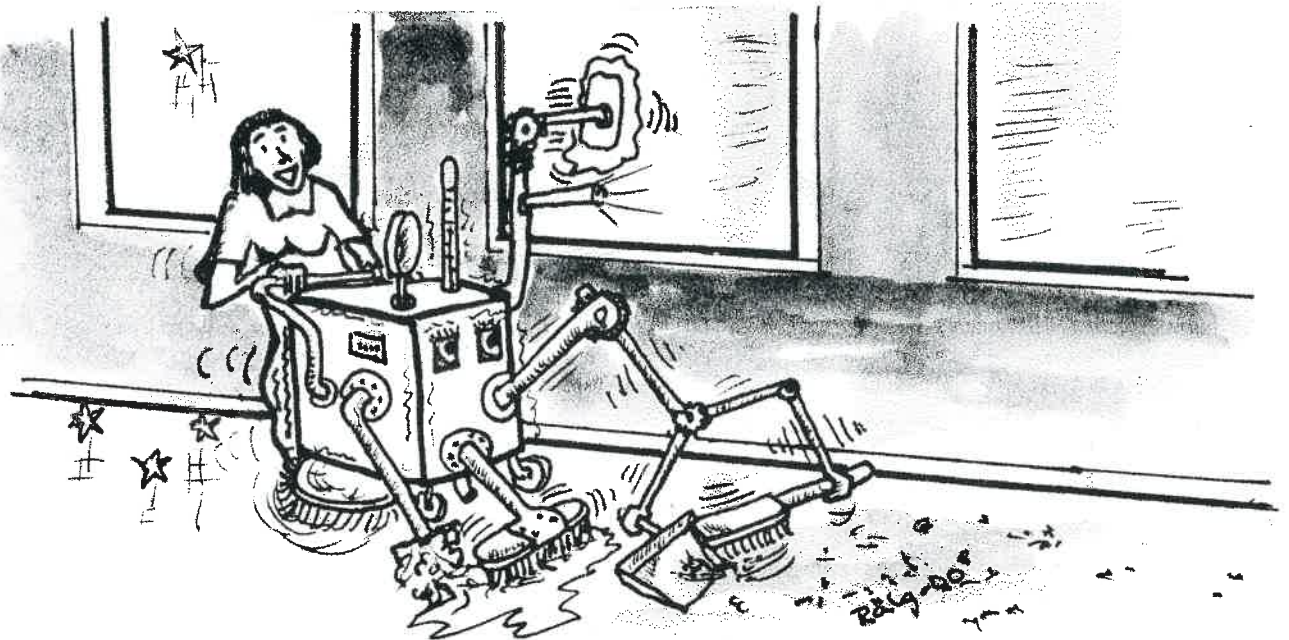
Min son Bengt som är anställd vid ABB i Ludvika. Blev för två år sen', tillfrågad av företaget om han var villig att resa till Kina och ta ledningen vid ett kraftverksbygge. Företaget hade en del order på bygget vid den stora dammen över floden Yangtze. Bengt sa att jag stannar hellre hemma, jag har inarbetad ledig tid till älgjakten. Och reser jag till Kina så går jag miste om älgjakten. Då ville dom att han skulle resa till Kina 3 veckor före jakten och konsolidera ställningen, och det lovade Bengt att han skulle göra. Det fanns ju ingen utbildad personal där. När tiden för älgjakten närmade sig fick Bengt beskedet att han skulle få flygresor tur och retur Kina, och hem på älgjakten, om han tog ledningen av bygget efter jakten och det gjorde han. Det var ju inte lätt, språket måste ske via tolkar till engelska. Men det gick bra, bygget blev klart och till belåtenhet och Bengt kom med på älgjakten. Säkerligen en ganska dyr älgjaksresa. Bengt har utfört många krävande arbetsuppgifter, han har varit på försäljningssidan, och rest vida omkring i världen bl.a. Arabländerna, Japan och sålt transformatorer. Allt detta har ju inte skett i Sverige än mindre i Nås, men jag ville berätta det för han är i själ och hjärta en tvättäkta Nåsvarg!! Det är ju märkligt att en så liten bygd som Nås kan leverera förmågor till samhället. Det har ju kommit många välutbildade från Nås, Bengt är ju inte den enda.

Gästgivar Erik.

ETT DOP VID DJUPSAND PÅ 1930-TALET.

Från Gummas Ingmar i Åshammar

Frikyrkoförsamlingen Pingstvännerna döpte sina medlemmar genom att gå ut i sjön och doppa dem helt under vattnet. Sent en höst på 1930-talet skulle dop hållas vid "Jipsand" (Djupsand), som numera kallas Närsjöbadet, (hä ent sô långt frå Osalhea håll). En man från Änge hade förälskat sig i en flicka som var pingstvän. Men han måste döpa sig han också, om det var för att få gifta sig med henne eller om det var av inre övertygelse, vet jag inte. Den typen av dop var inte längre så vanliga som de varit tidigare, så en skara nyfikna, i vilken jag ingick hade samlats vid badet för att se på. Församlingens pastor skulle förrätta dopet, pastorn och den som skulle döpas var klädda i vit fotsid klädnad. De vandrade ut i vattnet till midjan varefter pastorn med uppsträckt arm läste de rituella ord som var föreskrivna. Därefter doppades mannen helt under vattnet. Vi nyfikna stod och huttrade i höstrusket. Huset, som användes som café och kiosk under badsäsongen, hade värmts upp så de blöta kunde gå in och byta kläder, så vitt jag vet har inget mera dop förrättats där.

**VI UTVECKLAR OCH TILLVERKAR BATTERILADDARE FÖR
STÄDMASKINER OCH RULLSTOLAR.**

**TEL. 0281-30400
FAX. 0281-30666**

 **Swede
electronics**

NÅGRA FÄBODMINNEN.

AV GÄSTGIVAR-ERIK

När vi skulle till bua och slå, så var ett av det första far satte igång med, när vi kommit dit och fått ordning på våra saker, att vi skulle ner till Lövbergstjärn och sätta ut ståndkrok, det var väl det huvudsakliga fisk-sättet.

På kvällen metade vi upp agn och satte ut krok, sen skulle det ses om på morgonen. Det var en stig ner till Lövsjön på den tiden (fiskarvägen). Men när man skulle till Lövbergstjärn fick man ta av den stigen, där i vägskälet skar far lite märken i tallbarken.

Jag skulle gå och se om krokarna tidigt på morgonen. Jag var ganska skogsrädd på den tiden, var inte så gammal då 9-10 år, så jag bävade för att ge mej iväg ensam. Men jag skämdes för att erkänna det, fanns heller ingen återvändo, det var bara att ge sej iväg tidigt på morgonen. Kommer ihåg att det en gång var en ganska stor gädda på en krok, som jag lyckligt och väl fick iland. Så gjorde jag mej en klyka av vide och trädde genom gälarna. Jag fick hålla upp den så att den inte skulle släpa i marken alltför mycket

När jag var på väg hemåt satte jag igång och sprang allt vad jag förmådde. Kanske var det fars berättelse om fäbodkullan som var ute och "jättade", hon var på ett ställe som kallades för Guds kålgård, det var någonstans mellan Lövsjön och "bua", då hon fick se en liten gullig björnunge, hon tog den och stoppade den i konten. Men när hon gått ett stycke fick hon höra ett ilsket brummande. När hon tittade sej tillbaka, fick hon se björnhonan komma i full fart. Flickan slängde av sej konten och sprang allt vad hon orkade, när hon såg sej om såg hon hur björnhonan rev sönder korgen så att näverflisorna yrde om henne. När hon fått fram sin unge var allt gott och väl och flickan klarade sej med blotta förskräckelsen. Detta eggade väl opp min rädsla ytterligare.

Kippande efter andan och mycket trött men också mycket stolt kunde jag för min far visa opp en stor och halvfjällad gädda, den hade väl släpat i marken i min brådska.

En gång när vi skulle till "bua" och slå, jag tror det var 1927. De som förut hade bott i Möckelinds stuga hade flyttat därifrån så vi bodde där, den var i bättre skick än Gästgivarvns. Det var far och farbror Olov, så hade vi en hushållerska som hette Lovisa och så Linnéa och jag. Vi åkte häst dit, vi hade väl mat för ungefär en vecka med oss, det brukade gott och väl gå att klara av slåttern på en vecka. Men vi hade inte mer än kommit dit förrän det satte igång att ösregna i flera dagar, så något slätterarbete var inte att tänka på.

Följden blev att när regnet så småningom upphörde så vi kunde börja med slåttern var det på upphållningen med maten. Vi hade inga pengar med så vi kunde gå till Lindesnäs och handla. Det sista vi hade var litet vetemjöl och lite sur mjölk och litet smör, så

Lovisa gjorde plättar av detta sista. Vi var mycket hungriga, men det var en oskriven lag på den tiden att de som skulle arbeta i första hand skulle ha mat. Plättar var det bästa jag visste, men den här gången var det bara att insupa den goda lukten av nygräddade plättar, för Linnéa och mej.

Men det gick ju inte att slutföra slåttern arbetet utan mat, så det beslöts att Olov skulle ta sej till byn Lövsjön och skaffa mat, där bodde nämligen min faster Stina och hennes man Axel Johansson, som var skogvaktare där. De hade en liten affär så där kunde vi få "börgå" Olov gav sej iväg, han gick skogvägst på östra sidan om sjöarna. Jag minns att han satte på sej ett par gamla lågskor, så att vattnet skulle rinna både in och ut lika lätt, det var ju stora myrar och några bäckar som han skulle över.

Vi hade en liten eka, och i vanliga fall var den nere vid Lövsjön för fisket men av någon anledning så var ekan då vid byn Lövsjön, så Olov skulle ta den med sej tillbaka. Så Linnéa och jag satt som klistrade vid fönstret på stugan och såg ner över Lövsjön om det skulle komma någon roddare. Och så småningom fick vi se en mörk prick som rörde sej. Och så kom då Olov med en rejäl laddning mat och även några godsaker till Linnéa och mej. Jag behöver väl inte skriva att någon människa kunde ha varit mera välkommen.

När vi så var färdiga med slåttern och anträdde hemfärden, hade vattendragen stigit av det myckna regnandet, så att det gick över Orsalbron. Det var en äldre träbro då, det var folk där och "falade" med en pråm, men vi for ändå över bron jag kommer ihåg att vattnet gick nästan till knäna på "Räven" som var våran häst.

När jag var helt liten kanske bara ett par tre år minns jag att de äldre satt vid bordet i Möckelindsstugan och drack kaffe. Linnéa och jag var inte "bjudna" så vi satt på några pallar vid öppna spisen. Trebens kaffepettern stod på spishällan, bäst det var ramlade den ikull och kaffet rann ut på hällen och golvet, ingen människa hade rört den, det var heller inget fel på benen. Det var en oförklarlig händelse, alla blev mycket bestörta, det talades mycket om detta. Talet om spökerier fick ny och kraftig näring.

När Bergslaget skulle bygga om den gamla kärrvägen till "bua", var det meningen att det bara skulle bli en cykelväg c:a en meter bred. Då var det en skogvaktare på den bevakningen som hette Fransson, han var ett original, rädd varken för fan, förvaltaren eller skogschefen. Man måste ha känt honom för att få ut det mesta av hans bedrifter. Han kom till "bua" när vi var där, och berättade om sina förhandlingar med förvaltar Undén. Han fick som sagt besked att vägen skulle vara en meter bred. Nähej sa Fransson om vi gör vägen så smal då kommer inte Gästgivar Anders fram med trilla, när han skall dit och slå och det har han gjort förut, vägen skall vara en och en halv meter bred !! Och därmed blev det, om man betänker bolagets makt på den tiden, så var väl argumenten svaga när det var min far som var den viktigaste faktorn. Men det var ju så att vägen var samfällad så alla som hade sina fäbodställen där hade varit med och byggt den. Men hade inte Fransson varit så hade det nog bara blivit en cykelväg. Den vägen byggdes 1937-38

Mina år som butiksbiträde hos Tysk-Ernst 1945-50.

Jag var 13 år när jag kom till Tysk-Ernst, och jag jobbade där i fem år.

Jag brukar tänka tillbaka på hur det var med hygien i affärerna då. Vi tvättade oss i ett litet handfat med kallt vatten. Utedasset var det långt till, det stod på Fröjds tomt, och knappt någon väg dit när det var vinter. Osten förvarades i ett vanligt skåp, och när jag skulle göra rent där, träffade jag många kryp av varierande storlek och ras. Kylskåpet stod så långt ned att man nästan fick gå ner på knä när man skulle hämta något. Det fanns ju inga delikatesser, det var korv, fläsk och pölsa. Det såldes mycket "amerikanskt fläsk" (mest bara fett) och så cornedbeef på burk som var mycket populärt. När folk skulle ha kraftfoder, sill eller spik, fick vi hämta i ett förråd som fanns på andra sidan landsvägen. Och där inne kunde man möta rättor stora som kattungar.

Någon räknemaskin tror jag inte fanns, vi räknade på pappersremor och Ernst räknade på något paket. Kassor var sällsynta, vi gjorde paket av varorna eller la dem i kartonger. Nästan allt fanns i butiken, annars ordnade Ernst hem det som folk ville ha. Jag köpte förresten min första cykel på avbetalning av Ernst — en fin vinröd som jag var mycket rädd om. Hade förut en gammal som far ropat in på någon auktion.

Rosse-Valter och Shansbackens bageri kom med färskt bröd varje dag. Det var ju kristid och ransoneringskort, och kupongerna skulle sorteras och klistras upp tills varubilen kom. Tysk-Ernst var ju snäll och ibland fick någon köpa kaffe utan kupong så då hade vi för lite kuponger, när kaffet kom. Kaffet malde vi direkt. Men det fanns även surrogatkaffe för dem som inte hade kuponger.

På dessa fem år som jag jobbade åt Ernst, var han ledig några få dagar och aldrig sjuk. Tänk vilken träffpunkt affären var då! Där kunde folk stå och diskutera långa stunder. Det var många trevliga och glada kunder, Anna Frid t.ex. hade alltid några historier på gång. Och bredvid affären bodde en fin (gammal) dam fröken Lyckholm, hon hade bankrörelse. Minns att jag sparade 25-öringar i ett rör som jag var in dit med. Visst är det bra med stora affärer, men nog var det mycket mysigare förr och mer gemenskap. Nu har vi ju alla så bråttom.

Tjipp Aina.

...DET ÄR ALLTID LÄGE FÖR EN
BLOMMA...

BLÅKLOCKAN

Box 400 780 51 DALA-JARNA
Telefon 0281-200 94

På Storstens föddes 1885 en son, som blev något av en äventyrare hela livet. I barnaåren inskränkte sig äventyren till kakburkarna, och då räckte det inte med lock på, det måste vara snören med rejäla knutar, ty han var ett kakmonster av stora mått.

På Storstens fanns också en älskad piga, som kallades Hök-Brita, lilla Ernst var hennes ögonsten, hon såg mellan fingrarna på hans bus så ofta hon kunde. En dag var det dukat till kaffe kalas, Brita var strängt tillsagd att se efter gossen, så kakorna inte försvann. Hon såg väl vart några tog vägen, men hade inte hjärta att ingripa i början, men måste till slut och sa; "du fånt gå ó ät kâkur på hänn visä"— "Je ant ti nôrrä" sa Ernst—"Jodu sa Brita je såg ä je"—"då såg du ållt glännt'n tå assint" blev svaret.

Ur "Storstens Karins minnen"

Strandån

rinner i en lång dalgång. På sin tid var det viktig flottled. Det var mycket virke som det var lämpligt att flotta på den tiden, när hästarna drog fram virket till flottled. Det var lättkört och korta vägar. Men när det var avverkning på Nås finnmark, kunde det bli rätt långa och svåra vintervägar. Var det rikligt med snö, som det oftast var på den tiden, så var det arbetsamt att hålla rent. Snön blev ibland så hårt packad att en vanlig snöplog inte kunde få iväg den. Andra åtgärder fick tillgripas, man kunde få skotta för hand, eller använda jordbruksredskap t.ex. fjäderharvar som kunde luckra upp den hårda snön. Efter en tid lades flottningen vid Strandån ned, och virket skulle köras ned till älven, det var dryg körning, stora myrar och sjön var mycket arbetsam för hästarna. Men nu mer är det ju bilvägar. Hästarna tillhör det förgångna, så även flottningen.

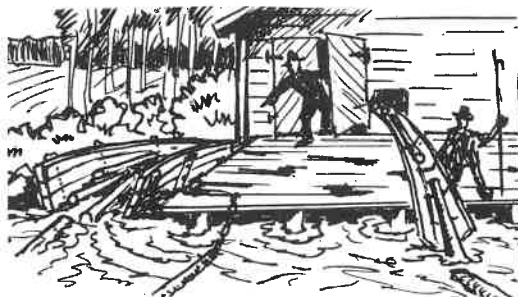
Gästgivar Erik.

Strandån

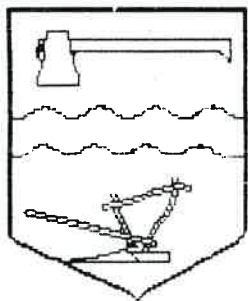
Sjön Näsen

användes också som flottled för timmer och massaved. En del skulle till dåvarande sågen, och övrigt till de stora bolagen förbi sågen och ut i älven.

Samtliga foton från Bojan Larssons arkiv

Vintersta vid Näsen.

På sista sidan har vi en vädjan till alla våra läsare, *Att nu måste du, som tycker att Nåsvargen är läsvärd och bör finnas kvar, komma loss!! Skriv mera! Som nog alla förstår är utgivningen av Nåsvargen beroende av att vi får in tillräckligt med material att fylla sidorna med.* Vi kan tyvärr inte bara förlita oss på våra största och trognaste manuskriptleverantörer. De högarna minskar oroväckande! Det behöver inte vara saker som hänt för hundra år sen, vi tar gärna saker som nyligen hänt! Gärna kort med årtal och lite fakta. Skriv och lämna till Jont-Åke, Rålg-Päär eller Hed-Gunnar! Några andra som i hög grad hjälper till med utgivningen av "vargen" och villigt ställer upp för varje nytt nummer är våra annonsörer. Utnyttja deras tjänster och gör dina inköp hos dem!! Hed-Gunnar tel. 30098 tar emot annonser och har hand om distributionen, han har även tidigare nummer av "vargen".

Vi önskar alla en Glad Jul och Ett Gott Nytt År 2001 !!

Jont Åke

Rålg-Päär

SNÖ, HALKA OCH BILKROCK VID KYRKAN 1948.
INBLANDADE VAR DOCKBERG OCH DUFBÄCK.

Foto: Bojan Larssons arkiv